

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Iławie

14-200 Iława, ul. Sienkiewicza 10, tel. 89 649 04 20, fax 89 649 04 21, e-mail:
psse.ilawa@sanepid.olsztyn.pl

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY POWIATU IŁAWSKIEGO ZA 2019 ROK

SPIS TREŚCI

	strona
Wstęp.....	2
OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.....	4-5
ciepła woda użytkowa.....	5
STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.....	6
basen kąpielowy.....	6
hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie.....	6
pola biwakowe i kempingowe.....	6
zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.....	6
ocena stanu sanitarnego kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli.....	7
Interwencje.....	7
WARUNKI HIGIENICZNO SANITARNE ŚRODOWISKA PRACY.....	7
Czynniki rakotwórcze.....	9-10
Choroby zawodowe.....	11
Środki zastępcze.....	11
STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	12
Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.....	14
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.....	14
WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	18-19
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHORÓB ZAKAŹNYCH.....	19-21
Stan sanitarny podmiotów medycznych świadczących usługi lecznicze.....	21
Realizacja szczepień ochronnych.....	22-26

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	26
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	27
Realizacja interwencji programowych i nieprogramowych.....	28-30
DZIAŁALNOŚĆ LABORATORIUM BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH I EPIDEMIOLOGICZNO-KLINICZNYCH.....	30
Działalność kontrolno-represyjna.....	31
WNIOSKI.....	32

OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badanie pobranych próbek wody do spożycia przez ludzi wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia jeśli spełnia określone w nim wymagania. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

Ujęcia wody do picia na terenie powiatu ławskiego oparte są na wodach podziemnych. Ujmowana woda jest poddawana procesowi uzdatniania poprzez proces filtracji, który odbywa się w tzw. stacjach uzdatniania wody. Pozyskiwane wody podziemne, bogate w substancje mineralne, zwłaszcza w związki żelaza, manganu, amoniaku, sporadycznie w siarkowodór, wymagają uzdatniania przy zastosowaniu nowoczesnych urządzeń uzdatniających. Chlorowanie, stosuje się jedynie awaryjnie w przypadku wtórnego zanieczyszczenia bakteryjnego i profilaktycznie po wykonaniu robót hydraulicznych.

PPIS w Ławie w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę (ujmowania, dostarczania i uzdatniania wody) nadzorem obejmuje: 7 producentów wody działających w formie przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych oraz 7 podmiotów dostarczających lub wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystującym wodę.

W ramach bieżącego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w **2019** r. skontrolowano **38 urzędów wodociągowych**, w których przeprowadzono **113 kontroli** i pobrano **198 prób wody**.

Wyniki badań jakości wody uzyskiwane były w ramach:

- kontroli jakości wewnętrznej wody, prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne,
- kontroli jakości wewnętrznej wody, prowadzonej przez podmioty wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia,
- prowadzonego przez PPIS w Ławie nadzoru nad jakością wody.

W **2019** roku z wody wodociągowej korzystało **91 937** osób, na terenie powiatu (stan na dzień 31.12.2019 r.). Powiat ławski obejmuje **5** miast i **211** miejscowości wiejskich, z czego zwodociągowanych jest **202** miejscowości, natomiast nadal zostają niezводociągowane miejscowości: Katarzynki, Mały Bór, Nowy Ostrów, Papiernia, Solniki, Kaletka (gm. Ława) Dolina (gm. Susz), Raczek (gm. Lubawa), Skitławki (gm. Zalewo).

Ze względu na dobową produkcję dostarczanej wody w powiecie ławskim funkcjonują wodociągi o produkcji:

$>1000 \leq 10000 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ - **2 wodociągi** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociąg w Ławie i wodociąg w Lubawie.

$>100 \leq 1000 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ - **19 wodociągów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj. wodociąg w: Kisielicach, Jędrychowo, Klimy (gm. Kisielice), Gulbiu, Ząbrowie, Kałdunach, Frednowy,

Ławicach, Franciszkowie, Woli Kamińskiej (gm. Iława), Łązynie, Omulu, Targowisku, Wałdykach (gm. Lubawa), Suszu, Redakach, Jawtach Małych (gm. Susz), Zalewie, Borecznie (gm. Zalewo).

$<100 \text{ m}^3/24 \text{ h}$ – **10 wodociągów** zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj.: wodociąg w: Siemianach (gm. Iława), Januszewie, Falknowo, Lubnowy Wielkie (gm. Susz), Międzychód, Dobrzyki, Urowo, Janiki Małe, Bajdy, Kupin (gm. Zalewo).

7 indywidualnych ujęć wody - (w 2018 r. - 8 ujęć) - podmioty prowadzą kontrolę wewnętrzną oraz sprawowany jest nadzór przez PPIS w Iławie, tj.: w Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Lubawie, w Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita” w Suszu, w Zakładzie Drobiarskim „Lech-Drób” Sp. z o.o. w Zalewie, w Zakładzie Produkcyjnym „Barton” w Karasiu, w Xella Sp. z o.o., Zakład w Iławie, w Amelo Sp. z o.o. Zakład w Iławie, w Zakładzie Karnym w Iławie.

W kwietniu 2019 r. indywidualne ujęcie wody w Gubławkach administrowane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) – zostało zlikwidowane, a w wyniku przeprowadzonej budowy i przebudowy sieci wodociągowej Wieprz-Gubławki, miejscowości zaopatrywane w wodę przez to ujęcie, zostały podłączone do gminnej sieci wodociągowej do wodociągu Boreczno.

Działania prowadzone w roku 2019 w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W **2019 r.**, PPIS w Iławie w ramach nadzoru sanitarnego nad zaopatrzeniem zbiorowym w przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mangan, jon amonowy, żelazo, mętność, barwa) i mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22^{0C}), **wydał 11 decyzji, w których stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia**, obligując tym samym zarządcę wodociągu (Iława, Kisielice, Bajdy, Boreczno, Urowo) i właściciela ujęcia indywidualnego („Lech Drób” Sp. z o.o. Zakład w Zalewie oraz Ośrodka Wypoczynkowym w Sarnówku, Ośrodka Wypoczynkowym w Kaletce i na terenie pola namiotowego Wyspy Bukowiec w miejscowości Wieprz), do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, zmierzających do doprowadzenia jakości wody do wymaganych parametrów czystości mikrobiologicznej i wymagań fizykochemicznych, przewidzianych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Najczęstsze przekroczenia wartości parametrycznych wody do spożycia dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia wystąpiły dla parametrów fizykochemicznych tj. mętność, barwa, mangan, żelazo i jon amonowy. Ww. parametry należą do grupy tzw. parametrów wskaźnikowych, które nie mają bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumenta, są jednak ważnym wskaźnikiem potencjalnej obecności zanieczyszczeń, które mogłyby mieć wpływ na zdrowie i mogą sygnalizować zmiany jakości wody ujmowanej, czy też nieprawidłowości w procesie uzdatniania.

W pozostałych urządzeniach wodociągowych PPIS w Iławie, na podstawie sprawozdań z badań jakości wody uzyskanych od producentów wody, stwierdzał przydatność wody do spożycia - wartości wszystkich zbadanych parametrów odpowiadały wymogom określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r.

Ciepła woda użytkowa

Poza wymaganiami przyjętymi dla wody przeznaczonej do spożycia, ciepła woda musi ponadto spełniać wymagania w zakresie parametru *Legionella* sp. Zapisy rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, obligują do wykonywania badań na obecność *Legionella* sp., szczególnie podmioty takie jak: przedsiębiorstwa podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, budynki zamieszkania zbiorowego oraz budynki użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W **2019 r.**, badania na obecność *Legionella* sp. zostały wykonane w:

- 7 budynkach zamieszkania zbiorowego (w hotelach, w pokojach gościnnych, w ośrodkach wypoczynkowych).

We wszystkich budynkach zamieszkania zbiorowego ciepła woda użytkowa spełniała wymagania określone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW Użyteczności Publicznej

basen kąpielowy

Nadzór nad jakością wody w basenach sprawowany jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 59), ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r., poz. 1239 z późn.zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. poz. 2016).

Ławskie Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji w Ławie jest zarządcą pływalni przy ul. Biskupskiej 2, w której znajdują się 4 niecki basenowe oraz zespół odnowy biologicznej, w tym: 2 sauny suche, sauna parowa, solarium oraz komnata solna.

W 2019 r., przeprowadzono 2 kontrole basenu: 2 kontrole stanu sanitarno-technicznego i kontrolę jakości wody, łącznie pobrano 10 prób wody.

Woda w basenach kąpielowych spełniała wymagania w zakresie parametrów mikrobiologicznych oraz fizykochemicznych. Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W ewidencji obiektów znajduje się 6 hoteli oraz 54 innych obiektów (w 2018 r. – 54), w których są świadczone usługi hotelarskie.

W 2019 r., w tych obiektach przeprowadzono 39 kontroli. W trakcie przeprowadzanych kontroli w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny. Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

poła biwakowe i kempingowe

W ewidencji PPIS w Ławie znajduje się 6 pól biwakowych i 2 pola kempingowe. W 2019 r., przeprowadzono 2 kontrole pola biwakowego i pola namiotowego, stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

W ewidencji w 2019 r. znajduje się 74 zakładów fryzjerskich (w 2018 r. - 75 zakładów), 25 zakładów kosmetycznych (w 2018 r. – 26 zakładów), 16 zakładów odnowy biologicznej (w 2018 r. – 17 zakładów), 2 zakład tatuażu, 29 zakładów, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z ww. usług (w 2018 r. 24 zakłady) – przeprowadzono łącznie 79 kontroli.

Kolejny rok bez rozporządzenia Ministra Zdrowia regulującego wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety odnowy - stanowi duże utrudnienie nowopowstającym i funkcjonującym obiektom, a także sprawowaniu nadzoru.

W trakcie kontroli zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej szczególną uwagę zwracano na zapobieganie zakażeniom, oceniając opracowane i stosowane procedury, tj.: właściwą higienę rąk, właściwe postępowanie z narzędziami wielorazowego użytku wykorzystywanymi do zabiegów z naruszeniem ciągłości tkanki, właściwe postępowanie przy dekontaminacji pomieszczeń, postępowanie z bielizną i odpadami niebezpiecznymi i komunalnymi.

Za nieprzestrzeganie procedur obowiązujących w ww. obiektach nałożono łącznie 23 mandaty karne na kwotę 5000 zł.

ocena stanu sanitarnego kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli

Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

W **2019** r. w ewidencji PPIS w Iławie znajdowały się **4** kąpieliska (w 2018 r.- 2 kąpieliska) i **13** miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (w 2018 r. – 9 miejsc):

- **2** kąpieliska w Iławie: przy ul. Chodkiewicza i Kajki,
- **1** kąpielisko w Suszu,
- **1** kąpielisko na terenie Ośrodka Wypoczynkowego w Sarnówku (gm. Iława),
- **6** miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli na terenie gminy Iława w miejscowości Siemiany na jeziorze Jeziorak pn. „Na skarpie”, „Siemiany 1”, „Siemiany 2”, „Ośrodek Profilaktyki Społecznej Promyk”, „Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Promyk”, w Kwirach „Kwiry”;
- **7** miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli na terenie gminy Zalewo na jeziorze Jeziorak w miejscowości Wieprz pn. „Wieprz”, Matyty pn. „Zatoka Kraga” i „Matyty”, Gubławki, pn. „Gubławki”, na jeziorze Pozorty pn. „Pozorty”, na jeziorze Jaśkowo pn. „Jaśkowo”, na jeziorze Witoszewskim pn. „Witoszewo”.

Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej, wodę w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, oceniono jako przydatną do kąpieli.

Przeprowadzono **13** kontroli plaż. Stwierdzono, że skontrolowane obiekty były przygotowane do sezonu turystycznego.

interwencje

W **2019** r., do Sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło **13** pism z prośbą o interwencję od mieszkańców, 10 - zostało załatwionych we własnym zakresie, 3 - przekazano zgodnie z zakresem kompetencji.

Problemy, które głównie stanowiły podstawy interwencji w 2019 r., to m.in.:

- nieodpowiednie traktowanie osób z Ukrainy,
- promowanie usług udostępniania solarium,
- niewłaściwy stan sanitarny zakładu kosmetycznego,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny i techniczny ośrodka wypoczynkowego i pokoi gościnnych,
- lokatorzy z problemem zbieractwa, czy też w inny sposób stanowiący uciążliwość dla sąsiadów,
- niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi – nieprawidłowe ustawianie pojemników na odpady i gospodarka ściekami,
- uciążliwości zapachowe w budynkach mieszkalnych.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE ŚRODOWISKA PRACY

W **2019** roku ewidencją objętych zostało **589** zakładów pracy (w 2018 r. - 575 zakłady), w których zatrudnionych było **17147** osób (odpowiednio w 2018 r. – **17502** osoby).

Największą liczbę zatrudnionych, objętych ewidencją odnotowano w działalności ujętej w:

PKD 31 - produkcja mebli – 5 359 zatrudnionych;

PKD 10 - przetwórstwo przemysłowe (produkcja artykułów spożywczych) – 2 190 zatrudnionych;

PKD 16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli – 1 539 zatrudnionych.

Większość zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych (340) stanowiły zakłady zatrudniające do 9 pracowników – 57,7% podmiotów objętych ewidencją PPIS w Łławie.

W 2019 r., w zakresie przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy przeprowadzono 131 kontroli (stanowi to – 22,24 % zewidencjonowanych podmiotów; zatrudniających łącznie 5070 pracowników), w tym:

- zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami - 54 kontroli,
- kontroli sprawdzających wykonanie nałożonych na stronę obowiązków i kontroli interwencyjnych, doraźnych - 77.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami podczas czynności kontrolnych, wydano 83 decyzje.

Najczęściej stwierdzane uchybienia dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- wyeliminowania lub obniżenia przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
- braku lub nieprawidłowej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- niewłaściwego stanu pomieszczeń: pracy i higieniczno-sanitarnych - szatni, umywalni, pomieszczeń z natryskami, ustępów, jadalni,
- substancji i mieszanin chemicznych (brak spisu substancji i mieszanin chemicznych, brak kart charakterystyki, nieprawidłowa klasyfikacja kart charakterystyki, nieprawidłowe oznakowanie opakowania jednostkowego),
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich,
- braku rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników rakotwórczych lub mutagennych,
- braku rejestru prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- braku programu działań organizacyjno-technicznych.

Czynniki rakotwórcze

Zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze według działów PKD przedstawia poniższa tabela.

Struktura zakładów wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)		Liczba zakładów	Czynnik rakotwórczy*	Liczba osób narażonych na czynnik szkodliwy	Liczba osób pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym
01	Chów i hodowla drobiu	1	formaldehyd	5	0
10	Przetwórstwo mleka i wyrób serów	1	fenoloftaleina	5	0
16	produkcja wyrobów z drewna	9	Pyły drewna twardego	130	0
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1	Siarczan miedzi pięciowodny	53	0
29	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników	1	Tlenek chromu	2	0
31	produkcja mebli	5	Pyły drewna twardego	137	0
37	odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	1	azbest	4	0
		1	Chromian potasu, tlenek kadmu	1	0
41	Budownictwo	1	Azbest	2	0
42	Budowa dróg	1	Benzo(a)piren	0	9
43	pozostałe specjalistyczne roboty budowlane	2	azbest	7	0
45	naprawa pojazdów samochodowych	1	Benzo(a)piren	2	0
81	Utrzymanie porządku w budynkach	1	Pyły drewna twardego	13	0
96	produkcja pozostałych wyrobów (trumien)	1	Pyły drewna twardego	5	0
ogółem		27		366	9

* Czynnik rakotwórczy – zaliczane są substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy wg. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1117).

Praca w kontakcie – rozumie się prace, przy których występuje możliwość narażenia inhalacyjnego i/lub bezpośredniego działania czynnika chemicznego na skórę, bez względu na stężenie czynnika chemicznego w powietrzu i stosowane środki ochrony indywidualnej lub ochrony zbiorowe. Dotyczy to również procesów technologicznych hermetyzowanych. Narażenie – jeżeli stężenie czynnika rakotwórczego lub mutagennego na stanowisku pracy jest powyżej 0,1 wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia, to na takim stanowisku pracy występuje narażenie inhalacyjne na czynnik rakotwórczy lub mutagenny.

Powyższe dane wskazują, że w powiecie iławskim jest najwięcej zakładów, w których pracownicy wykonują prace związane z narażeniem na pył drewna twardego (**16** zakładów – co

stanowi 59,26% ogólnej liczby zakładów). Do grupy tej zaliczane są zakłady, których proces technologiczny przewiduje obróbkę drewna twardego.

Następną grupę stanowią zakłady, w których pracownicy ekspozowani są na pyły azbestu (4 zakłady, co stanowi 14,81% ogólnej liczby zakładów). Zwykle, są to firmy budowlane prowadzące rozbiórkę i demontaż pokryć dachowych, w tym z płyt azbestowo-cementowych.

W 2 zakładach pracownicy ekspozowani są na substancję rakotwórczą benzo(a)piren, która jest przedstawicielem całej grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych –WVA, występuje w zakładach zajmujących się produkcją i układaniem asfaltu, w 2 zakładach pracownicy ekspozowani są na substancję rakotwórczą zawierającą związki chromu, w 1 zakładzie pracownicy ekspozowani na formaldehyd, w 1 zakładzie pracownik ekspozowany na fenoloftaleinę, oraz w 1 zakładzie zajmującym się produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych pracownicy ekspozowani na siarczany miedzi pięciowodny.

Podjętym działaniom zmierzającym do ochrony pracowników przed narażeniem na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, PPIS w Iławie nadal obejmuje szczególnym nadzorem pracowników ekspozowanych na najbardziej szkodliwy pył azbestu.

W 2019 r. PPIS w Iławie przeprowadził 1 kontrolę w związku ze zgłoszeniem wykonywania prac usuwania azbestu.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że w myśl § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn.zm.) - wykonawca prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac - obowiązany jest do zgłoszenia zamiaru przeprowadzania tych prac - właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu. Zaznaczyć należy, że takiego zgłoszenia dokonują firmy, które podpisały umowę z gminami powiatu iławskiego na prace usuwania wyrobów zawierających azbest.

Przyjęty przez Radę Ministrów w maju 2002 r. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, przewiduje oczyszczenie kraju z azbestu do 2032 roku.

W związku z powyższym przewiduje się, że w 2020 roku i latach następnych zwiększy się ilość prac polegających na demontażu płyt azbestowo-cementowych.

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 48 zewidencjonowanych zakładach pracy, w tym w 12 zakładach objętych nadzorem w 2019 roku.

Przekroczenia NDN odnotowano głównie w branży: produkcji mebli (PKD 31) – 9 zakładów, produkcji wyrobów z drewna z wyłączeniem mebli (PKD 16) – 7 zakładów, produkcji artykułów spożywczych (PKD 10) – 6 zakładów, w leśnictwie przy pozyskiwaniu drewna (PKD 02) – 4 zakłady, w budownictwie (PKD 41) – 4 zakłady, zbierania odpadów (PKD 38) – 3 zakłady, produkcji konstrukcji metalowych (PKD 45) – 3 zakłady, konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKD 25) – 3 zakłady, chów i hodowla drobiu (PKD 01) – 1 zakład, produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych (PKD 22) – 1 zakład, robót związanych z budową dróg i autostrad (PKD 42) - 1 zakład, produkcji mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących (PKD 20) – 1 zakład, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych (PKD 43) – 1 zakład, dystrybucji paliw gazowych w systemie sieciowym (PKD 35) -1 zakład, poboru, uzdatniania i dostarczania wody (PKD 36)-1 zakład, transportu drogowego towarów (PKD 49) - 1 zakład, utrzymania porządku w budynkach (PKD 81) – 1 zakład.

Ogółem w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń i stężeń (NDN/S) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2019 r. zatrudnionych było 747:

W nadzorowanych zakładach najczęściej stwierdzano narażenie na: ponadnormatywny hałas - 670 pracowników, ponadnormatywne przekroczenia pyłowych zanieczyszczeń powietrza – 78 pracowników, ponadnormatywne przekroczenia drgań mechanicznych - 28 pracowników, chemicznych zanieczyszczeń powietrza (mangan i jego związki) – 4 pracowników.

W związku z występowaniem przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy wydano **9 decyzji administracyjnych**.

Prowadzone przez PPIS w Iławie działania administracyjne ukierunkowane były przede wszystkim na wyegzekwowanie od pracodawców opracowania i następnie wdrożenia w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do obniżenia nadmiernego poziomu hałasu, drgań mechanicznych oraz pyłowych i chemicznych zanieczyszczeń powietrza.

Największy odsetek uchybień w skontrolowanych zakładach stanowił brak lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego – 18,84% (w 2018 r. – 19,6%)

W związku z niewykonaniem obowiązków ujętych w decyzjach, PPIS w Iławie w postępowaniu egzekucyjnym w 2019 r., wydał **6 postanowień** o nałożeniu grzywny na kwotę **10 000 zł**.

Porównując rok **2019** z rokiem **2018** można stwierdzić, iż zarówno warunki środowiska pracy jak i warunki higieniczno-sanitarne ulegają systematycznej poprawie. Dzięki sprawowanemu nadzorowi przez PPIS w Iławie, pracodawcy przeprowadzają kapitalne remonty pomieszczeń, modernizują je, względnie budują nowe. Eliminują lub ograniczają stosowanie niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych, dokonują szczegółowej analizy narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy poprzez sporządzanie oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem zagrożeń zidentyfikowanych na stanowisku pracy i zapoznają pracowników z tym ryzykiem.

Choroby zawodowe

Realizując zadania dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy oraz sposobu wykonywania pracy, prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie chorób zawodowych. W toku postępowania, właściwy inspektor sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej bądź o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej

W **2019** r. do PPIS w Iławie wpłynęło łącznie **5** zgłoszeń o podejrzeniu chorób zawodowych (w 2018 r. – 6 podejrzeń).

W wyniku prowadzonych **5** postępowań wyjaśniających PPIS w Iławie wydał **2** – decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (astmy oskrzelowej i alergicznego nieżytu nosa) i **4** – decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (1 decyzja dot. przewlekłej choroby narządu głosu, 3 decyzje podejrzenia zespołu cieśni w obrębie nadgarstka).

Wśród zgłoszonych w **2019** r. podejrzeń chorób zawodowych odnotowano: **1** zgłoszenie – alergicznego nieżytu nosa, **4** - choroby zakaźnej (boreliozy).

Środki zastępcze

W **2019 r.**, PPIS w Iławie nie stwierdził wprowadzania do obrotu produktów, które były środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W **2019 r.**, do PPIS w Iławie wpłynęło **8** zgłoszeń (M) o hospitalizacji w Powiatowym Szpitalu w Iławie osób z powodu zatrucia:

- z 24.01.2019 r. – M 19 lat – LSD, THC,
- z 24.01.2019 r. – M 18 lat – LSD, THC,
- z 24.01.2019 r. – M 19 lat – LSD,

- z 24.02.2019 r. – M 19 lat – THC,
- z 26.02.2019 r. – M 35 lat – Catha edulis, EDDP,
- z 19.07.2019 r. – M 38 lat – amfetamina, Khat
- z 1.11.2019 r. – M 20 lat – Khat,
- z 1.12.2019 r. – M 21 lat – Amfetamina, Metamfetamina, LSD, Catha edulis

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców, szczególnie młodych ludzi, którzy po nie sięgają, dlatego PPIS w Iławie w 2020 r. będzie nadal podejmował działania nadzorcze w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych w miejscach, gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie ich wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu.

Ponadto, w celu ograniczenia zagrożeń, jakie powodują środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, w tym podejmowanie działań w zakresie wczesnego ostrzegania, na bieżąco prowadzony jest rejestr zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Bezpieczeństwo żywności to podstawowy priorytet i oczekiwanie konsumentów w stosunku do nabywanej i spożywanej żywności. Bezpieczna dla zdrowia i życia żywność musi odpowiadać warunkom zdrowotnym (w jakich jest ona przetwarzana, produkowana, magazynowana i sprzedawana), określonych w obowiązujących przepisach prawnych.

Za jakość zdrowotną żywności odpowiada przedsiębiorca, który ją produkuje, magazynuje i wprowadza do obrotu.

W 2019 r., mając na względzie bezpieczeństwo zdrowotne żywności, na terenie naszego powiatu, PPIS w Iławie prowadził urzędowe kontrole w miejscach produkcji, obrotu oraz w zakładach żywienia zbiorowego dokonując oceny jakości żywności, jak również prowadził działania w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania RASFF, który pozwala na szybkie uruchomienie mechanizmów reagowania, w sytuacjach stwierdzenia potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia konsumentów.

Kontrole warunków higieniczno-sanitarnych produkcji, obrotu, magazynowania i transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono wykorzystując przepisy ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2019 r., poz.1252), stosowne rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady oraz wytyczne i polecenia Głównego Inspektora Sanitarnego i Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Inspekcja sanitarna sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2227). Nadzór ten, obejmuje w szczególności przeprowadzanie kontroli, pobierania próbek kosmetyków oraz badań laboratoryjnych w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Realizując swoje zadania nadzorem objęto **1103 obiekty**, w których przeprowadzono **657 kontroli** (w tym: **232** kompleksowe, **232** interwencyjne/tematyczne i **193** sprawdzające).

Podczas kontroli kompleksowych oceny stanu sanitarnego zakładów dokonywano na podstawie, obowiązujących jednolitych druków, tj. „arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością”.

Kontrole obejmowały zagadnienia dot. stanu techniczno-sanitarnego, higieny produkcji, dystrybucji i sprzedaży, zarządzania zakładem, kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności (prawidłowość procedur i ich realizację, w tym prowadzenie zapisów dotyczących dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), wdrażania zasad systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) oraz profilu działalności, zgodnie z kategoryzacją zakładu.

W 2019 r. skierowano **trzy** wnioski o ukaranie do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2019 r., poz. 1252).

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **144** próbki, zakwestionowano **4**.

W 2019 roku wydano **340** decyzji merytorycznych, w tym:

- 201 decyzji administracyjnych na podstawie protokołów o naruszeniu przepisów sanitarnych, w stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy, w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-higienicznego i usunięcia nieprawidłowości;
- 10 decyzji o wykreśleniu zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 59 decyzji innych (decyzje zatwierdzające dodatkową działalność w już działającym zakładzie/obiekcie, decyzje wydawane w celu uzyskania przez stronę koncesji na alkohol);
- 70 decyzji zatwierdzających obiekty do prowadzenia działalności w określonym zakresie; decyzje wydane na wnioski stron o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu ukarano **52** mandatami karnymi na kwotę **12 100 zł**.

Wszystkie kontrole kompleksowe i tematyczne obejmujące zagadnienia wskazane w „**Wojewódzkim Programie Kontroli Tematycznych na 2019 r.**” przeprowadzone zostały wg rocznego planu kontroli, po analizie zagrożeń oraz uwzględnieniu częstotliwości, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. Pozostałe kontrole realizowano na wniosek strony, po uzyskaniu informacji o uchybieniach sanitarnych zagrażających zdrowiu lub życiu ludzi, tj. powiadomień w systemie RASFF, poleceń jednostki nadrzędnej, poleceń GIS, informacji i wniosków konsumentów.

W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi żywienia w obiektach ruchomych działających w trakcie okazjonalnych imprez skontrolowano **12** obiektów. Nie stwierdzono nieprawidłowości higieniczno- sanitarnych.

Najczęściej występujące nieprawidłowości w obiektach skontrolowanych w 2019 r.

- produkcji żywności:

niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń, sprzętu, wyposażenia, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników pracujących w kontakcie z żywnością, opakowania do żywności przechowywane w sposób nie zabezpieczający przed zanieczyszczeniem, brak pełnego oznakowania produkowanych wyrobów, brak pełnego wyposażenia przy stanowisku mycia rąk, brak lub konieczność uaktualnienia opracowanej i wdrożonej dokumentacji GHP/GMP/HACCP

- obrotu żywnością:

niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia, brudno utrzymane, niesystematycznie i niedokładnie sprzątane pomieszczenia, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, brak zorganizowanych stoisk sprzedaży wprowadzanych do obrotu warzyw i owoców, brak środka do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością, wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia, brak informacji dla klientów o składnikach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji w oferowanych do sprzedaży produktach bez opakowań, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników, brak pełnej dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej GHP/GMP;

– żywienia zbiorowego otwartego ogółem:

niewłaściwy stan techniczny ścian, sufitów, podłóg, wyposażenia, sprzętu, wykorzystywanie do produkcji środków spożywczych bez oznakowania i przechowywanych w warunkach niezgodnych z zaleceniami producentów, opakowania do żywności przechowywane w sposób nie zabezpieczający przed zanieczyszczeniem, brudno utrzymane, niesystematycznie i niedokładnie sprzątane pomieszczenia, brak środka do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, brak pełnego wyposażenia przy stanowisku mycia rąk, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników, brak pełnej dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej GHP/GMP/HACCP;

– żywienia zbiorowego zamkniętego:

niewłaściwy stan techniczny ścian, sufitów, drzwi, podłóg, wyposażenia i sprzętu, brak dokumentacji potwierdzającej odbyte przez pracowników szkolenia z zakresu dobrej praktyki higienicznej, opakowania do żywności przechowywane w sposób nie zabezpieczający przed zanieczyszczeniem, brak dokumentacji potwierdzającej odpowiedni stan zdrowia zatrudnionych pracowników, brak pełnej dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej GHP/GMP/HACCP.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

Kontrole przeprowadzono w ramach: urzędowej kontroli żywności i badań monitoringowych zanieczyszczeń żywności, materiałów i wyrobów kontaktujących się z żywnością oraz kosmetyków. Podstawą podejmowanych działań w tym zakresie był „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2019 r.”, wskazujący liczbę i kierunki badań próbek oraz informacje konsumentów o niewłaściwej jakości środków spożywczych.

Realizując powyższe zadania, w 2019 r. poddano badaniom laboratoryjnym **144 próbki** (139 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz 3 próbki produktów kosmetycznych); **4 próbki żywności** zostały **zakwestionowane**.

Powód kwestionowania:

- stwierdzenie zanieczyszczeń mikrobiologicznych w 4 próbkach pobranych do badań laboratoryjnych wg „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2019 r.”,

W roku sprawozdawczym nie było zgłoszeń dotyczących podejrzenia zatruc pokarmowych związku z tym, nie było konieczności pobierania próbek z takich ognisk.

Bezpieczeństwo żywności i pasz jest jednym z najważniejszych celów polityki ochrony zdrowia konsumentów. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w tym zakresie ma kluczowe znaczenie nie tylko dla ochrony zdrowia publicznego, ale także dla zachowania zaufania konsumenta do żywności.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

Ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności jest System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF, w ramach którego PPIS podejmuje działania zgodnie z kompetencjami.

Zasada działania Systemu RASFF opiera się na zbieraniu i szybkim przekazywaniu informacji o żywności, materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumentów. W ramach Systemu dokonywana jest ocena stopnia zagrożenia dla zdrowia

konsumentów, w wyniku pojawienia się na rynku środków spożywczych lub materiałów do kontaktu z żywnością szkodliwych dla zdrowia, a także niebezpiecznych z punktu widzenia ochrony środowiska. System przewiduje także informowanie o podjętych w trybie pilnym środkach zaradczych.

W 2019 r., na terenie powiatu iławskiego w ramach funkcjonowania systemu RASFF podejmowano działania w stosunku do **27 powiadomień**; przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy.

W związku z tymi powiadomieniami:

- przeprowadzono **10 kontroli w 10 obiektach**;
- uzyskano telefonicznie lub faxem / e-mailem **51 informacji**.

W roku sprawozdawczym przekazywano jedno powiadomienie własne do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF WSSE w Olsztynie w związku z wykryciem Salmonella grupy C₁ w 4 z 5 badanych próbek produktu pn. „**Ćwiartka tylna kurczęcia kl. A, świeża, schłodzona**” wyprodukowana w Polsce.

Ponadto, w 2019 r., powiadomienia w ramach System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF dotyczyły:

żywności, w tym:

1. stwierdzenia przez konsumenta ciała obcego (kawałka szkła) w produkcie pn. „**Gołąbki gospodarza**” gołąbki wołowo-wieprzowe w sosie pomidorowym 500 g – wyprodukowanym w Polsce;
2. stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w 25 g w 2 z 5 próbek wycinków **skórek z szyi kurcząt** wyprodukowanych w Polsce;
3. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu- linuronu w produkcie pn. „**Seler korzeniowy**” produkcji krajowej;
4. stwierdzenia obecności pleśni na powierzchni produktu pn. „**Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi**” wyprodukowanym w Polsce;
5. stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w 25 g w 1 z 5 próbek wycinków **skórek z szyi kurcząt** wyprodukowanych w Polsce;
6. stwierdzenia *Salmonelli z grupy 0:7 (C₁)* w pięciu próbkach **uda z kurczaka** oraz w jednej próbce **fileta z piersi** wyprodukowanych w Polsce;
7. stwierdzenia obecności niezadeklarowanego składnika alergennego- glutenu (mąka pszenna) w produkcie pn. „**Alesto Orzeszki ziemne panierowane w pikantnym cieście paprykowym**” wyprodukowanym w Holandii, dystrybutor w Polsce;
8. stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w trzech próbkach skór szyjek pobranych z tusz brojlerów pochodzących z Polski;
9. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) pozostałości pestycydu – karbendazymu i benomylu (suma benomylu i karbendazymu wyrażona jako karbendazym) 0,32±0,16 mg/kg oraz 0,37±0,19 mg/kg) w produkcie pn. „**Porzeczką czerwoną świeżą**” wyprodukowanym w Polsce;
10. stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w 25 g w 2 z 5 wycinków skórek szyi kurcząt pochodzących z Polski;
11. stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w 25 g w 1 z 5 wycinków **skórek z szyi kury** oraz *Salmonella Enteritidis* w 25 g w 1 z 5 próbek **elementów z kury – Ćwiartka tylna z kury** pochodzących z Polski;
12. stwierdzenie obecności bakterii z grupy coli w 1 z 5 próbek produktu pn. „**Woda źródłana niegazowana Nestle Pure Life**” wyprodukowanej w Polsce;
13. stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „**Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste**” wyprodukowanym w Polsce;

14. stwierdzenia obecności doksycykliny na poziomie 123µg/kg w mięsie drobiowym wyprodukowanym w Polsce;
15. stwierdzenia obecności pałeczek *Salmonella spp.* w produktach: kiełbasa surowa metka łososiowa MAP, mięso garmazeryjne z łopatki wieprzowej, kiełbasa surowa metka łososiowa wyprodukowanych w Polsce;
16. stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella spp.* w 4 z 5 badanych próbek skór z szyj tusz indycznych schłodzonych wyprodukowanych w Polsce;
17. stwierdzenie obecności *Listerii monocytogenes* w produkcie pn. „**Metka bawarska**” wyprodukowanej w Polsce;
18. stwierdzenie obecności bakterii *Listeria monocytogenes* w 2 z 5 badanych próbek produktu pn. „**Metka cebulowa**” wyprodukowanego w Polsce;
19. stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu dla benzo(a)pirenu i sumy WWA w produkcie pn. „**Propolis forte o smaku mentolowym x 30 tabletek – suplement diety**” wyprodukowanym w Polsce;
20. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A na poziomie 31,7 µg/kg w produkcie pn. „**Organic raisins**” pochodzącym z Litwy;
21. wykrycia *Salmonelli Kentucky* w produkcie pn. „**Filet z piersi indyka**” pochodzącego z Polski;
22. stwierdzenia **szypulek jabłek w proszku z jabłek** wyprodukowanym w Austrii;
23. możliwego zanieczyszczenia fragmentami metalu **wafli kukurydzianych marki GENUSS PLUS oraz EnerBIO** wyprodukowanych w Czechach.

materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym:

- 1) stwierdzenie migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych w produkcie przeznaczonym do kontaktu z żywnością pn. „**Łyżka kuchenna „Sella Odello**” pochodzącym z Chin;
- 2) stwierdzenie migracji formaldehydu w produkcie przeznaczonym do kontaktu z żywnością pn. „**Kubek z pokrywką HTBB2240-BAMBO HH0909BP – HONEY**” pochodzącym z Chin;
- 3) stwierdzenia migracji ołowiu oraz kadmu z obszaru obrzeża kubków szklanych pn. „**Hrnek skleněný 500 ml**” pochodzących z Czech;

Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku podejmuje także działania w ramach Wspólnotowego System Szybkiego Informowania (**RAPEX**). Służy on szybkiej wymianie informacji między Państwami Członkowskimi a Komisją na temat środków i działań dotyczących produktów stwarzających zagrożenie oraz środków podjętych w danym kraju, by wykluczyć lub ograniczyć ich wprowadzanie na rynek, a także ewentualne użytkowanie. System ten obejmuje wszystkie produkty nieżywnościowe przeznaczone dla konsumentów oraz takie, co, do których istnieje prawdopodobieństwo, że mogą być przez nich użyte.

W **2019** r., przesłano **1** powiadomienie o umieszczeniu w systemie notyfikacji dot. produktów kosmetycznych Beauty Women All Over Glitter, Saffaron ALL Over Glitter, w których wykryto antymon - dokonano ustaleń telefonicznych w 4 obiektach.

W 2019 r., podejmowano działania w związku z wniesionymi do PPIS w Iławie, wnioskami i informacjami konsumentów - wniesiono 7 wniosków:

- 2** - wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości środków spożywczych lub serwowanych potraw (1 informacja klienta dotyczyła wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości, po upływie terminu przydatności do spożycia w sklepie z gm. Iława, **1** informacja klienta dotyczyła niewłaściwej jakości dania kebab serwowanego w lokalu gastronomicznym w Iławie;
- 5** - wniosków dotyczyło niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów (**1** informacja dotyczyła nieprawidłowo zorganizowanego podłączenia do wentylacji w sklepie, **1** informacja

dotyczyła nieprawidłowości w składowaniu śmieci i odpadów, 1 informacja dotyczyła nieprawidłowości w organizacji żywienia oraz nieprawidłowości sanitarno-higienicznych podczas wypoczynku zorganizowanego dla osób dorosłych, 1 informacja dotyczyła nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych ze wskazaniem na obecność szkodników w otoczeniu zakładu, 1 informacja dotyczyła nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych i technicznych w organizacji żywienia gości w obiekcie wynajmu pokoi gościnnych.

Przeprowadzone kontrole potwierdziły zasadność otrzymanych informacji w 3 przypadkach. Poprawę egzekwowano w postępowaniu administracyjnym oraz mandatowym.

Podobnie jak w latach ubiegłych podejmowana była współpraca z Inspekcją Weterynaryjną z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, przy prowadzonych działaniach nadzorczych korzystano asysty funkcjonariuszy Powiatowej Policji w Iławie.

Podejmowane działania kontrolno-represyjne w latach 2017 - 2019

Rok	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba obiektów objętych nadzorem PPIS w Iławie	1036	1076	1103
Liczba przeprowadzonych kontroli	488	677	657
Ilość wydanych decyzji merytorycznych	245	428	340
Liczba nałożonych mandatów	44	77	52
Kwota mandatów	9 450 zł	15 000 zł	12 100 zł

Na podstawie analizy ilości i kwoty nałożonych mandatów karnych (2017 r.- 44/9450 zł; 2018 r.- 77/15000 zł, 2019 r. – 52/12100 zł) przy równoczesnym uwzględnieniu liczby przeprowadzonych kontroli i rekontroli (2017 r.- 488; 2018 r.- 677; 2019 - 657), należy wywnioskować, że stan higieniczny zakładów nie uległ pogorszeniu, a wręcz przeciwnie uległ poprawie w porównaniu do lat ubiegłych (w 2017 r. 9% przeprowadzonych kontroli skutkowało nałożeniem mandatu karnego, w 2018 r. takich zakładów było 11% natomiast w roku 2019 takich przypadków było 8%). Ponadto w 2017 roku 1 zakład oceniono jako niezgodny, w roku 2018 takie zakłady były 2 przy większej liczbie kontroli, natomiast w roku 2019 jeden zakład oceniono jako niezgodny.

Stwierdzane podczas kontroli uchybienia sanitarne wynikały najczęściej, jak dotychczas miało to miejsce, z braku kontroli wewnętrznej, która niewątpliwie powinna stanowić istotny element w zakładach żywnościowo-żywnościowych, szczególnie małych.

Zwiększa się natomiast świadomość przedsiębiorców/podmiotów w zakresie odpowiedzialności za bezpieczeństwo żywności, szczególnie jest to zauważalne w dużych zakładach przemysłu spożywczego, w większych restauracjach, stołówkach. Jednak w mniejszych obiektach (np. małe sklepy, punkty małej gastronomii, obiekty sezonowe), następuje duża rotacja pracowników zatrudnionych na czas określony lub na umowy zlecenie. Z tego względu, pracodawcy często nie widzą potrzeby przeprowadzania szkoleń pracowników z zakresu podstaw higieny lub zatrudniania

osób z odpowiednim przygotowaniem. Pracownik, który nie jest związany dłużej z zakładem, nie wykazuje dostatecznego zaangażowania w sprawy higieniczno-sanitarne.

WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu technicznego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz placówkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w zakładach nauczania i wychowania było:

1. egzekwowanie bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny,
2. nadzorowanie stanu technicznego sal zajęć, sal gimnastycznych wraz z ich zapleczem, terenów i urządzeń kultury fizycznej,
3. nadzorowanie realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w pracowniach i laboratoriach oraz w warsztatach szkolnych,
4. analizowanie tygodniowych rozkładów zajęć,
5. ocenianie dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii.

Na terenie powiatu ławskiego w 2019 r., nadzorem sanitarnym objęto **69** zakładów nauczania i wychowania, w tym: 4 żłobki, 19 przedszkoli, 2 punkty przedszkolne, 34 szkoły podstawowe, 2 szkoły muzyczne, 4 zespoły szkół (żłobek, oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, liceum ogólnokształcące), 1 placówkę pracy pozaszkolnej, 1 szkołę wyższą, 1 placówkę rekreacyjną, 1 szkołę policealną. Do placówek tych w 2019 roku uczęszczało **10.121** dzieci i młodzieży.

W 2019 r., przeprowadzono **96** kontroli sanitarnych placówek stałych i **85** kontroli placówek wypoczynku. Celem poprawy stanu sanitarnego i technicznego nadzorowanych placówek wydano **5** decyzji administracyjnych, które dotyczyły:

- zapewnienia pomieszczenia spełniającego warunki zgodne z przepisami prawa przeznaczonego do zajęć dla dzieci przedszkolnych,
- zapewnienia właściwego stanu technicznego ścian, sufitów w salach lekcyjnych, świetlicy, szatniach dla uczniów, sali gimnastycznej.

Celem poprawy stanu sanitarnego wystawiono **5** mandatów karnych na łączną kwotę **800** zł.

Poprawą stanu technicznego i sanitarnego w 2019 r. zakończono **2** postępowania administracyjne. Postępowania z lat ubiegłych prowadzone są w 2 placówkach. Powodem nie zrealizowania zaleceń był brak środków finansowych.

Warunki utrzymania higieny

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów. We wszystkich placówkach zapewniono właściwe warunki do jej utrzymania (papier toaletowy w toaletach, ciepła woda i mydło w płynie przy wszystkich umywalkach).

Stanowisko pracy ucznia

W ramach sprawowanego nadzoru dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w **2** szkołach podstawowych. Łącznie oceniono **321** stanowisk w **21** oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

W 2019 r., w ramach nadzoru bieżącego oceniano tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny. Ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych z punktu widzenia wymogów higieny procesów nauczania przeprowadzono w **31** placówkach oświatowo-wychowawczych. Łącznie oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w **396** oddziałach. W **3** szkołach podstawowych

stwierdzono nieprawidłowości, które związane były z prowadzeniem w tych placówkach zajęć lekcyjnych na dwie zmiany. Wprowadzenie zmianowości jest spowodowane zbyt małą ilością sal lekcyjnych.

Profilaktyczna opieka zdrowotna

Program profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania ma na celu zapewnienie uczniom dostępności do opieki i poprawy jej jakości. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Na terenie powiatu iławskiego wszystkie szkoły zapewniły opiekę medyczną.

Dożywianie w placówkach oświatowo-wychowawczych

Najpowszechniejszą formą dożywiania praktykowaną przez placówki oświatowo-wychowawcze było podawanie dzieciom pełnych obiadów lub posiłków jednodaniowych. Skorzystało z tego **2 824** uczniów, z czego **1 007** uczniów (**35,6%**) było dofinansowanych z opieki społecznej.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu iławskiego w **2019** roku zorganizowano **12** placówek wypoczynku zimowego i **96** placówek wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Z wypoczynku skorzystało **3240** uczestników. Łącznie przeprowadzono **85** kontroli sanitarnych.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Choroby zakaźne, pomimo masowych szczepień ochronnych, stosowania należytego reżimu sanitarnego w placówkach leczniczych, jak i ogromnego postępu medycyny nadal stanowią istotny problem społeczny, medyczny i epidemiologiczny. Dlatego też, zapobieganie i ograniczanie skutków chorób zakaźnych to jedno z ważniejszych zadań służb sanitarnych realizowane poprzez ciągłe monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, wdrażanie postępowania epidemicznego i profilaktycznego, jak również nadzór nad realizacją szczepień ochronnych oraz działalność informacyjno-edukacyjną.

Podstawą oceny sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie iławskim w **2019** r., były dane liczbowe o zachorowaniach na choroby zakaźne pochodzące z wszystkich placówek leczniczych z terenu naszego powiatu.

Gromadzone, na potrzeby nadzoru epidemiologicznego informacje o chorobach zakaźnych obejmują jednostki chorobowe podlegające obowiązkowi zgłaszania z mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r., o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W **2019** r., zgłoszono z terenu powiatu iławskiego **1556** **przypadków zachorowań na choroby zakaźne** (w 2018 r. – 1078, w 2017 r. - 1083), przeprowadzono **280** **dochodzeń epidemiologicznych** w przypadkach podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne (w 2018 r. - 288 w 2017 r. – 321).

Dochodzenia przeprowadzane były w tych jednostkach chorobowych, w których wymagane jest:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną, w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez to zwierzę,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań, zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Prowadzenie nadzoru epidemiologicznego ma na celu uzyskanie konkretnych korzyści dla zdrowia publicznego. Informacje uzyskane w wyniku nadzoru służą nie tylko czystej wiedzy epidemiologicznej, ale dają rozeznanie, co do rozmiarów konkretnych zagrożeń.

Monitoring sytuacji epidemiologicznej powiatu odbywał się na podstawie analiz i weryfikacji otrzymanych zgłoszeń lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne. Nadsyłane zgłoszenia podlegają rejestracji w oparciu o stworzone dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego definicje zakażeń i chorób zakaźnych.

Choroby wieku dziecięcego

W **2019** r., nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Odnotowano natomiast **49** zachorowań na płonicę - szkarlatyna (w 2018 r. – 69, w 2017 r. – 43) i **2** przypadki zachorowań na świnkę (w 2018 r. – 4, w 2017 r. – 3). Zachorowania te nie wymagały hospitalizacji.

Od 2009 r. w całej Polsce, chorobą najczęściej występującą u dzieci jest ospa wietrzna. W **2019** r., w powiecie iławskim odnotowano **766** zachorowania, z których **2** wymagały hospitalizacji (w 2018 r. – 446, w 2017 r. – 383). Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienia te, nadal są szczepieniami zalecanymi z wyjątkiem dzieci (do 12 roku życia) z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań oraz dzieci do 12 roku życia z otoczenia ww., które nie chorowały na ospę wietrzną. Wysoka cena szczepionki ogranicza jej powszechne stosowanie.

W **2019** r., w powiecie iławskim odnotowano zwiększoną liczbę zachorowań na krztusiec - 20 przypadków (w 2018 r. – 3, a w 2017 r. – 2).

Korzystna jest sytuacja epidemiologiczna odry, w naszym powiecie w **2019** r., nie odnotowano **ani jednego przypadku** (w 2018 r. – 0, w 2017 r. - 0).

Neuroinfekcje

W **2019** r., zarejestrowano **3** przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej (w 2018 r. – 1, w 2017 r. – 2) oraz zarejestrowano **1** przypadek zapalenia mózgu o etiologii wirusowej (w 2018 r. – 3, w 2017 r. – 0).

(WZW) Wirusowe zapalenie wątroby

Wirusowe zapalenia wątroby (WZW) to grupa chorób zakaźnych wywołanych przez hepatotropowe wirusy powodujące zapalenie wątroby. Choroby te wywoływane są najczęściej przez wirusy: HAV, HBV, HCV. Objawy chorobowe związane są z uszkodzeniem komórki wątrobowej.

Od kilku lat w całej Polsce zachorowania na **WZW-A** (żółtaczkę pokarmową) występowały sporadycznie, ale od 2017 r. zarejestrowano ich zwiększoną liczbę. WZW typu A jest chorobą szerzącą się głównie drogą pokarmową przez zakażone produkty żywnościowe, a rezerwuarem jest przede wszystkim człowiek. W **2019** r., na terenie naszego powiatu nie zarejestrowano **ani jednego** przypadku zachorowania (w 2018 r. – 6, w 2017 r. - 5).

W **2019** r., odnotowano **1** przypadek zachorowania (w 2018 r. – 3, w 2017 r. – 7) na WZW B (żółtaczkę wszczepienną) oraz **nie odnotowano ani jednego** zachorowania (w 2018 r. - 2, w 2017 r. – 2) na WZW C (żółtaczkę wszczepienną).

Sytuacja taka, jest wynikiem zarówno realizacji obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych, jak też poprawy skuteczności procesów sterylizacji sprzętu medycznego. Szczególnie, w przypadku zakażeń HCV, gdzie brak jest możliwości czynnego uodpornienia, najważniejszą rolę w zapobieganiu zakażeniom odgrywa przestrzeganie zasad aseptyki w placówkach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość skóry (tatuáže, kolczykowanie, manicure, pedicure, itp.), stąd stały nadzór inspekcji sanitarnej nad tymi zakładami.

Borelioza

Borelioza (choroba z Lyme, krętkowica kleszczowa) – wielonarządowa choroba zakaźna wywoływana przez bakterie należące do krętków, przenoszona na człowieka i niektóre zwierzęta przez kleszcze z rodzaju Ixodes. Najbardziej narażeni na tę chorobę są pracownicy leśni, rolnicy, osoby zbierający runo leśne.

Borelioza jest najbardziej rozpowszechnioną bakteryjną chorobą odkleszczową w Polsce. Na terenie naszego powiatu w 2019 r., zarejestrowano 59 przypadków, w 2018 r. było 51 przypadków, a w 2017 r. 45 przypadków zachorowań. Istniejące zagrożenie boreliozą wymaga podejmowania szerokich działań edukacyjnych wśród ludności w zakresie zapobiegania tej chorobie, a także innym chorobom odkleszczowym.

Wścieklizna

Na terenie powiatu ławskiego w 2019 r., 133 osoby zostały pogryzione przez zwierzęta, w tym 26 osób zostało zakwalifikowanych do szczepienia p/wściekliznie, żadna osoba nie wymagała hospitalizacji (w 2018 r. – 162 osoby zostały pogryzione przez zwierzęta, w tym 23 osoby zostały zakwalifikowane do szczepienia p/wściekliznie i 2 osoby wymagały hospitalizacji, w 2017 r. – 170 osób zostało pogryzionych przez zwierzęta, w tym 33 osoby zostały zakwalifikowane do szczepienia p/wściekliznie i 2 osoby wymagały hospitalizacji).

Wśród osób szczepionych – 10 zostało pogryzionych przez psa, 12 przez kota, 2 przez szczura, 1 przez nornicę i 1 przez mysz polną. W większości przypadków, szczepienia podjęto z powodu braku możliwości obserwacji zwierzęcia, a tym samym wykluczenia zakażenia wścieklizną.

Do zakresu kompetencji PPIS w Iławie od 1 stycznia 2014 r., weszły zadania związane z prowadzeniem rejestru zachorowań/podejrzeń zachorowań na gruźlicę i chorób przenoszonych drogą płciową. Wprowadzone rozwiązania mają na celu zapewnienie skuteczności i szczelności nadzoru nad osobami chorymi na gruźlicę płuc, obowiązanymi do leczenia w warunkach hospitalizacji (gruźlica prątkująca) lub w warunkach leczenia otwartego.

W minionym roku zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na gruźlicę, w tym: płucna – 6, pozapłucna – 0; (w 2018 r. – 3 przypadki, w tym: płucna – 3, pozapłucna – 0; w 2016 r. – 3 przypadki, w tym: płucna – 3, pozapłucna – 0).

Nie zarejestrowano natomiast zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową.

Stan sanitarny podmiotów medycznych świadczących usługi lecznicze

Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego Państwowa Inspekcja Sanitarna wiele uwagi poświęca sprawowaniu nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Podczas kontroli udzielano szczegółowego instruktażu oraz wydawano zalecenia pokontrolne, przekazywano informacje o aktualnie obowiązujących przepisach prawnych w zakresie wymogów sanitarnych.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa sanitarnego w podmiotach leczniczych oraz realizacji Programu Szczepień Ochronnych skontrolowano 102 podmioty lecznicze, w których przeprowadzono 130 kontroli, w tym:

- 99 kontroli kompleksowych wynikających z Planów Pracy;
- 2 kontrole kompleksowe nie ujęte w planach pracy (podmioty lecznicze powstały w trakcie 2019 r.);
- 10 kontroli Punktów Szczepień wynikających z Planów Pracy
- 2 kontrole Punktów Szczepień nie ujętych w planach pracy (podmioty lecznicze powstały w trakcie 2019 r.);
- 17 kontroli doraźnych.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na:

- kompletność wykonanej oceny ryzyka (w zależności od profilu udzielanych świadczeń medycznych: personel - pacjent),
- zakres i sposób realizacji procedur (instrukcji, załączników) ustanawiających zasady zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym,
- prawidłowość i skuteczność rozwiązań przyjętych w ramach zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych (w oparciu o ogólnodostępne standardy i wytyczne ośrodków referencyjnych, zasady współczesnej wiedzy medycznej, wytyczne konsultantów krajowych w odpowiednich dziedzinach medycyny znajdujących zastosowanie w działalności świadczeniodawcy);
- odzwierciedlanie w dokumentacji czynności podejmowanych w ramach zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych (m.in. monitorowanie procedur).

Postępowanie administracyjno–egzekucyjne:

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano:

- 2 decyzje administracyjne,
- 2 decyzje płatnicze.

W 2019 r.:

- powstały 2 podmioty lecznicze i 4 praktyki zawodowe.

Stan higieniczno-techniczny podmiotów leczniczych jest zadowalający.

Realizacja szczepień ochronnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczy w realizacji programu szczepień ochronnych (PSO) przez dystrybucję preparatów szczepionkowych i nadzór nad wykonawstwem szczepień.

W 2019 r. kontynuowano nadzór nad czynnym uodpornieniem populacji w ramach PSO oraz monitorowano warunki przechowywania oraz dystrybucji szczepionek.

W 2019 r. w 11 podmiotach funkcjonowały, bądź zostały uruchomione, systemy elektronicznego całodobowego monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych do przechowywania szczepionek. W przypadku 1 podmiotu leczniczego wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie ww. systemu.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, czy przestrzegania terminów ważności szczepionek.

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą metodą ochrony przed groźnymi chorobami zakaźnymi. Zakres tej ochrony i realizacja programu szczepień ochronnych (PSO) zależy w dużej mierze od rodziców. Każdy z nas ma realny wpływ na zdrowie swoje i swoich najbliższych.

W Polsce program szczepień ochronnych jest aktualizowany co roku w zależności od potrzeb epidemiologicznych, a także możliwości ekonomicznych i technologicznych wprowadzenia kolejnych szczepionek.

Program szczepień dzieli się na szczepienia **obowiązkowe**, finansowane z budżetu Ministerstwa Zdrowia oraz szczepienia **zalecane**, odpłatne.

Szczepienia obowiązkowe.

W ramach programu szczepień ochronnych (PSO) na 2019 r. prowadzono szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia przeciwko: gruźlicy, błonicy, krztuścowi, tężcowi, odrze, różyczce, śwince, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, przeciwko zakażeniom wywołanym przez *Haemophilus influenzae* typ B (Hib), przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* oraz przeciwko ospie wietrznej dzieci z grup ryzyka, ponadto, wśród grup osób w sposób szczególny narażonych na

zakażenie przeciwko: wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, durowi brzuszemu, wścieklicznie, tężcowi.

Celem szczepień jest m.in. utrzymanie wysokiego poziomu odporności zbiorowiskowej oraz zmniejszenie szans zachorowania osób nieuodpornionych. Szczepienia masowe realizowane są w odniesieniu do chorób, gdzie człowiek jest jedynym rezerwuarem zarazka. Pozwalają nie tylko na poprawę sytuacji epidemiologicznej, ale również na eliminację lub eradykację tych chorób.

Szczepienia zalecane.

Szczepienia zalecane (odpłatne) to szczepienia nieobowiązkowe, które bardzo znacząco uzupełniają ochronę przed groźnymi chorobami.

Do nich zaliczamy m.in. szczepienia przeciwko: inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjnym zakażeniom *Neisseria meningitidis* - wywołującym posocznicę i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, ospie wietrznej - prowadzącej do bardzo ciężkich powikłań w obrębie układu nerwowego, rotawirusom - powodującym biegunki o ciężkim przebiegu, niejednokrotnie wymagającym hospitalizacji, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A i typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, grypie, ludzkiemu wirusowi brodawczaka, żółtej gorączce, cholera, durowi brzuszemu, wścieklicznie.

Szczepienia ochronne w **powiecie** iławskim realizowane były, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) na **2019** r., stanowiącym załącznik do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 25 października 2018 r. (D. Urz. Ministra Zdrowia poz. 104), w **12 Punktach Szczepień** podmiotów leczniczych oraz w Pododdziale Neonatologicznym Powiatowego Szpitala im. W. Biegańskiego w Iławie.

Szczepienia w grupie dzieci do lat 2 przeprowadzane były sukcesywnie według dat urodzeń. Szczepienia dzieci powyżej 2 roku życia i młodzieży przeprowadzano zgodnie z wojewódzkim „Terminarzem Szczepień Ochronnych”.

Wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych na terenie powiatu w 2019 roku w porównaniu z rokiem 2018 i 2017:

Rodzaj szczepionki	Rodzaj/schemat szczepienia	Rocznik podlegający do szczepienia w 2019 roku	% wykonanie w 2019 r.	Rocznik podlegający do szczepienia w 2018 roku	% wykonanie w 2018 r.	Rocznik podlegający do szczepienia w 2017 roku	% wykonanie w 2017 r.
p/gruźlicy	w I dobie życia	2019	99,0%	2018	99,2%	2017	99,8%
p/WZW B	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2019	49,3%	2018	45%	2017	48,8%
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2018	99,2%	2017	98,7%	2016	98,5%
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz zakażeniom Haemophilus influenzae typu b	szczepienie pierwotne (III dawki)	2019	57,3%	2018	53,8%	2017	55,3%
	szczepienie uzupełniające (IV dawki)	2018	61,6%	2017	57,9%	2016	59,6%
p/ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)	szczepienie pierwotne (II dawki)	2019	57,3%	2018	53,8%	2017	55,3%
	szczepienie uzupełniające (III dawki)	2018	61,6%	2017	57,9%	2016	59,6%

p/zakażeniom Streptococcus pneumoniae	szczepienie pierwotne (II lub III dawki)	2019	69,7%	2018	72,3%	2017	73,0%
p/zakażeniom Streptococcus pneumoniae	szczepienie uzupełniające (III lub IV dawki)	2018	94,4%	2017	93,9%	-	-
p/odrze, śwince i różyczce	szczepienie podstawowe (I dawka)	2018	94,9%	2017	96,5%	2016	95,6%
	szczepienie przypominające (II dawka)	2014	95,0%	-	-	-	-
	szczepienie przypominające (II dawka)	2010	97,1%	2009	97,4%	2008	98,3%
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis	szczepienie I przypominające	2014	98,1%	2013	95,4%	2012	97,1%
p/błonicy, tężcowi, krztuścowi	szczepienie II przypominające	2006	98,8%	2005	98,8%	2004	99,3%
p/błonicy, tężcowi	szczepienie III przypominające	2001	97,9%	2000	97,6%	1999	97,4%

Szczepienia obowiązkowe dzieci przeciwko inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae:

W 2019 r. realizowano obowiązkowe szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae *w całej populacji dzieci urodzonych w 2019 r.* oraz kontynuowano obowiązkowe szczepienia *w całej populacji dzieci urodzonych w 2018 r.* oraz wśród grup dzieci obejmujących:

- *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 5 roku życia:* po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego przebiegającymi z wyciekami płynu mózgowo – rdzeniowego; zakażone HIV; po przeszczepieniu szpiku; przed przeszczepieniem lub po przeszczepieniu narządów wewnętrznych lub przed wszczepieniem lub po wszczepieniu implantu ślimakowego;
- *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 5 roku życia chorujące na:* przewlekłe choroby serca; schorzenia immunologiczno-hematologiczne, w tym małopłytkowość idiopatyczną, ostrą białaczkę; chłoniaki; sferocytozę wrodzoną; asplenię wrodzoną, dysfunkcję śledziony po splenektomii lub po leczeniu immunosupresyjnym; przewlekłą niewydolność nerek i nawracający zespół nerczycowy, pierwotne zaburzenia odporności, choroby metaboliczne, w tym cukrzycę, przewlekłe choroby płuc, w tym astmę;
- *dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 12 miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g.*

Szczepienia obowiązkowe dzieci z grup ryzyka przeciwko ospie wietrznej

W ramach powyższych szczepień wykorzystano **156** dawek szczepionki wśród grup dzieci obejmujących:

- a) **dzieci do ukończenia 12 roku życia:** z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji; zakażone HIV; przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią;
- b) **dzieci do ukończenia 12 roku życia z otoczenia osób określonych w lit. a,** które nie chorowały na ospę wietrzną;
- c) **dzieci do ukończenia 12 roku życia, inne niż wymienione w lit. a i b, przebywających w:** zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy

- społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych;
- d) **innych niż wymienione w pkt a–c, przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych.**

Szczepienia obowiązkowe przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz zakażeniom Haemophilus influenzae typu b (DTaP-IPV-Hib)

- Wykorzystano **413** dawek szczepionki skojarzonej **5 w 1** wśród grup dzieci obejmujących:
- *dzieci od 2 miesiąca życia urodzone przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzone z masą urodzeniową poniżej 2500 g.*

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach w 2019 oraz latach 2018 i 2017

Rok sprawozdawczy	Liczba zaszczepionych osób ogółem	Liczba zaszczepionych osób grupie 20-29 lat	Liczba zaszczepionych osób grupie 30 i powyżej
2019	659	24	635
2018	783	28	755
2017	1049	83	966

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B osób narażonych

W ramach powyższych szczepień w **2019** r., podano **24** dawki szczepionki w następujących grupach:

- osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną WZW typu B, które nie były szczepione przeciw WZW typu B;
- osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C

oraz wykorzystano **24** dawki szczepionki u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz u osób dializowanych.

Szczepienia zalecane

W **2019** r., w ramach szczepień zalecanych (koszt zakupu szczepionki ponosi pacjent) zaszczepiono, m.in.:

- **1756** osoby przeciwko grypie – najliczniejszą grupę wiekową korzystającą z uodpornienia były osoby w przedziale wiekowym 65 i powyżej i stanowiły 50,6 % ogółu osób zaszczepionych;
- **183** osób przeciwko biegunkom rotawirusowym;
- **81** osób przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu;
- **15** osób przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A;
- **11** osób przeciwko durowi brzuszemu – z powodu podróży zagranicznych;

Niepożądane odczyny poszczepienne - NOP

W **2019** roku zgłoszono i zarejestrowano **5** przypadków wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego w tym:

- przeciwko odrze, śwince i różyczce - szczepionka skojarzona;
- przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B), inwazyjnym zakażeniom Haemophilus influenzae typu b oraz ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (POLIOMYELITIS) – szczepionka skojarzona 6 w 1;
- przeciwko zakażeniom wywoływanym przez Neisseria meningitidis grupy B;
- przeciwko inwazyjnym zakażeniom Haemophilus influenzae typu b;
- przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi.

Wszystkie zgłoszone przypadki zostały zakwalifikowane jako odczyny o charakterze łagodnym, tj. wystąpiła podwyższona temperatura ciała powyżej 38°C, reakcja alergiczna (wysypka), czy nasilony

odczyn w miejscu podania szczepionki. We wszystkich 5 przypadkach objawy niepożądane ustąpiły w tydzień od rozpoznania, nie pozostawiając trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych

Niepokojący jest fakt wzrostu osób odmawiających szczepień dzieci. Placówki lecznicze POZ zgłosiły **16** nowych przypadków uchylania się rodziców bądź opiekunów od obowiązku przeprowadzenia szczepień ochronnych u dzieci, w tym: **6** przypadków w mieście Iława, **3** przypadki w mieście Lubawa, **3** przypadki w gminie Lubawa, **3** przypadki w mieście i gminie Susz, **1** przypadek w gminie i mieście Zalewo.

Liczba dzieci nie zaszczepionych z powodu braku zgody rodziców na przeprowadzenie szczepień: ogółem – **95**.

Rok	Liczba dzieci uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych na terenie powiatu	Liczba wniosków do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego
2014	17	6
2015	17	4
2016	21	5
2017	57	3
2018	79	4
2019	95	12

Finansowanie szczepień przez jednostki samorządowe:

Urząd Miasta Lubawa w ramach realizacji programów zdrowotnych, dotyczących profilaktyki chorób nowotworowych oraz profilaktyki infekcji dróg oddechowych, sfinansował szczepionki dla dzieci zameldowanych w mieście Lubawa. W **2019** roku zaszczepiono przeciwko zakażeniu wirusem brodawczaka ludzkiego (**HPV**) **55** dziewczynek oraz chłopców urodzonych w 2006 roku oraz **120** dzieci urodzonych w 2016 roku przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*.

Ponadto, w **2019** roku realizowano program szczepień profilaktycznych **p/grypie**, w ramach którego uodporniono 180 osób > 60 roku życia zamieszkujących miasto Lubawę.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Realizuje zadania mające na celu zapewnienie warunków higienicznych i zdrowotnych w uzgadnianej dokumentacji projektowej, opiniowanych przedsięwzięciach w ramach oceny oddziaływania na środowisko oraz podczas uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

ZNS uczestniczy w postępowaniach związanych z ochroną środowiska pod kątem identyfikacji zagrożeń dla zdrowia ludzi – w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz w kwestii opiniowania w ramach ocen oddziaływania na środowisko. Powyższą kwestię reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz w ocenach oddziaływania na środowisko.

W **2019** r. realizując zadania zajmowano stanowiska w zakresie:

- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
- uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – **4** zajęte stanowiska (w 2017 – 8, w 2018 - 7),

- opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – **13** zajętych stanowisk (w 2018 r. -11);
- oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - opinia co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – **47** (w 2017 – 42, w 2018 - 64) zajętych stanowisk; w trakcie opiniowania zwracano szczególną uwagę na ewentualne negatywne oddziaływanie przedsięwzięć na środowisko pod kątem oddziaływania na zdrowie ludzi (emisja hałasu, promieniowanie elektromagnetyczne, zanieczyszczenie powietrza, w tym emisja odorów);
 - wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – **10** zajętych stanowisk (w 2017 r. -14, w 2018 r. - 14 zajętych stanowisk);
 - uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych – **73** (w 2017 r. – 79, w 2018 r. -73) zajętych stanowisk; dotyczyły w szczególności budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
 - uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego – **39** (w 2017 r.- 47, w 2018 - 56) zajętych stanowisk.

Ogółem przeprowadzono kontrole (wizji lokalnych) – **65** (w 2017 r.- 71, w 2018 r. -77 kontrole).

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Głównym zadaniem promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzór działalności w zakresie promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób.

Zadania te realizowane są poprzez zróżnicowane formy:

1. programy edukacyjne kierowane do dzieci, młodzieży, rodziców, środowiska szkolnego oraz środowiska lokalnego;
2. akcje ogólnopolskie i lokalne skierowane do ogółu społeczeństwa lub docelowych grup odbiorców;
3. narady, szkolenia, konferencje skierowane do poszczególnych środowisk (przeprowadzono: 10 - szkoleń 83 osób, 10 narad z udziałem 30 osób);
4. współpracę z mediami;
5. nawiązywanie partnerstwa w podejmowanych działaniach.

Ogólne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia:

1. Realizacja zadań w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Zdrowia oraz Ministerstwa Zdrowia;
2. Realizacja zadań programu zapobiegania otyłości i nadwadze „Trzymaj Formę”
3. Współpraca w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia z władzami samorządowymi, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze;
4. Realizacja kampanii społecznych, w tym akcji profilaktycznych, wynikających z bieżącej sytuacji epidemiologicznej;
5. Realizacja zadań wynikających z „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce (POZNPT).

W ramach prowadzonej działalności PZiOZ koordynowała działania edukacyjne w placówkach leczniczych oraz placówkach nauczania i wychowania.

Przeprowadzono **9 wizytacji** realizacji programów zdrowotnych w 9 placówkach nauczania i wychowania.

REALIZACJA INTERWENCJI PROGRAMOWYCH I NIEPROGRAMOWYCH

Profilaktyka nadwagi i otyłości

„Trzymaj Formę!” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Inspekcję Sanitarną już od 13 lat. Program ten ma na celu wypracowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów szkół podstawowych m. in. prowadzenie aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. W roku szkolnym 2018/2019 placówki realizowały już XIII edycję programu. Kontynuację działań prozdrowotnych dzieci i młodzieży podjęto w **29** szkołach podstawowych. Program objął **3197** uczniów. Do realizacji programu szkoły otrzymały materiały edukacyjne: poradniki, broszurki, plakaty. W roku szkolnym 2019/2020 trwa XIV edycja programu.

Profilaktyka palenia tytoniu

Do jednych z najważniejszych zadań promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej są programy promujące profilaktykę tytoniową. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy - palenie czynne i bierne, a także promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego realizowano poprzez dwa programy antytytoniowe:

- **„Czyste powietrze wokół nas”** - program przedszkolnej edukacji antynikotynowej z udziałem rodziców i opiekunów mający na celu podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W roku szkolnym 2018/2019 realizacja programu odbywała się w **13** placówkach (w Iławie: nr 2, nr 3, nr 4, nr 5, nr 6, Przedszkole „Majka” i „Pluszak” w Iławie oraz w Suszu, Zalewie, Lubawie, Ząbrowie, Kisielicach, Fijewie). Edukacją objęto 370 dzieci w wieku 5-6 lat i ich rodziców.
- **„Bieg po zdrowie”** - to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e - papierosów. W roku szkolnym 2018/2019 na terenie powiatu iławskiego uczestniczyło w programie **14** szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa nr 4 w Iławie, Szkoła Podstawowa w: Rożentalu, Byszwałdzie, Prątnicy, Wikielcu, Gałdowie, Gromotach, Grabowie-Wałdykach, Lubawie, Suszu, Kamieńcu, Bartach, Lubnowych Małych, Zespół Szkół w Borecznie) W programie wzięło udział **213** dzieci.

W ramach działań profilaktyki tytoniowej w **2019** roku na terenie powiatu iławskiego obchodzony był również Światowy Dzień bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia.

Światowy Dzień bez Tytoniu obchodzony jest 31 maja każdego roku. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu zorganizowała happening antytytoniowy pod Starostwem Powiatowym w Iławie i Urzędem Miasta w Iławie oraz przemarsz uliczny z udziałem uczniów, nauczycieli i dzieci przedszkolnych. Zorganizowano stoiska promocji zdrowia z pokazem i nauką samobadania piersi na fantomach, rozdawnictwo ulotek dot. profilaktyki raka piersi, szkodliwości palenia tytoniu, miejsc objętych zakazem palenia. Ponadto przeprowadzono szkolenia oraz zajęcia edukacyjne wśród dzieci młodzieży podczas których uświadamiano szkodliwość palenia wyrobów tytoniowych oraz używania e- papierosów.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych - ARS, czyli jak dbać o miłość?

Celem programu jest zapobieganie uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Jest on kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowało **7** szkół ponadpodstawowych. Edukacją objęto **476** uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych tj. Akademickim Zespole Placówek Oświatowych w Fijewie, Zespole

Szkół Ogólnokształcących w Iławie, Zespole Szkół w Suszu, Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie, Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie, Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 R. w Iławie, Zespole Szkół w Lubawie w ramach programu Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2019/2020

Zapobieganie zażywaniu nowych narkotyków

Na terenie powiatu iławskiego w **2019** roku podejmowano szereg działań zmierzających do uświadomienia młodych ludzi o niebezpieczeństwach związanych z zażywaniem nowych narkotyków oraz dostarczenia im podstawowych informacji na ich temat. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne na temat profilaktyki zażywania nowych narkotyków wśród **723** uczniów, **215** rodziców i **218** uczestników placówek wypoczynku dzieci i młodzieży oraz wychowawców. Organizowano stoiska edukacyjno-informacyjne podczas których informowano o zagrożeniach, dystrybuowano materiały edukacyjne.

Profilaktyka chorób zakaźnych:

W **2019** roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Iławie podejmowała działania mające na celu zapobieganie zachorowaniom na choroby zakaźne poprzez edukację dotyczącą zasad zdrowego stylu życia, czynności higienicznych i szczepień ochronnych a także edukację społeczeństwa w zakresie dróg szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. W ramach profilaktyki chorób zakaźnych realizowano zagadnienia dotyczące problematyki zakażeń wirusem HIV, wirusem HCV, profilaktyki grypy, ospy, wszawicy, chorób przenoszonych przez kleszcze.

Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach działań przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli, pedagogów i pielęgniarek szkolnych szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu iławskiego, zajęcia edukacyjne dla **122** uczniów,

Ponadto, z w związku z obchodami Światowego Dnia AIDS został zorganizowany happening pod Urzędem Miasta Iława oraz przemarsz ulicami miasta Iławy do galerii „Jeziorak” z udziałem nauczycieli, pielęgniarek, uczniów iławskich szkół ponadpodstawowych, W trakcie happeningu eksponowano plakaty, rozdawano ulotki, broszury informacyjne. Informowano i zachęcano osoby w różnym wieku do anonimowego testowania w kierunku HIV w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych

Profilaktyka grypy.

W związku ze zwiększoną zachorowalnością na grypę w okresie jesienno-zimowym w **2019** r. prowadzono edukację dzieci i młodzieży podczas zimowisk i półzimowisk, przekazywano informację podczas szkoleń nauczycieli, pielęgniarek szkolnych, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, których celem było zapobieganie zakażeniom poprzez popularyzowanie prawidłowych nawyków higienicznych i zachęcanie do szczepień przeciwko grypie.

Profilaktyka chorób nowotworowych

„Wybierz życie - Pierwszy Krok” to program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem głównym jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, a także zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. W programie udział wzięło **7** szkół ponadpodstawowych - **286** uczniów i **131** rodziców.

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2019/2020

Ochrona zdrowia matki i dziecka:

„Moje dziecko idzie do szkoły” to akcja, która ma na celu ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych, podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Skierowany jest rodziców dzieci, rozpoczynających naukę w klasie I szkoły podstawowej.

Edukacją objęto **45** rodziców .

Bezpieczny wypoczynek:

W ramach akcji „Zdrowe wakacje” prowadzono zajęcia edukacyjne mające na celu podniesienie wiedzy na temat chorób odkleszczowych, zapobiegania zatruciom pokarmowym w tym zatruciom grzybami, ukąszeniu przez żmiję, wścieklicznie, bąblowicy, zakażeniom wirusem HIV, szkodliwości promieniowania UV, nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”, postępowania w czasie upałów.

W zajęciach edukacyjnych uczestniczyło **517** dzieci i młodzieży **41** wychowawców w **19** placówkach wypoczynku, dostarczono materiały edukacyjne.

DZIAŁALNOŚĆ LABORATORIUM BADAŃ ŚRODOWISKOWYCH I EPIDEMIOLOGICZNO-KLINICZNYCH

W ramach działalności wykonywane są:

- badania i pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych środowisku pracy w zakresie hałasu, drgań mechanicznych o oddziaływaniu miejscowym i ogólnym na organizm człowieka, pyłowych zanieczyszczeń powietrza oraz oświetlenia elektrycznego;
- badania fizyczne, chemiczne i mikrobiologiczne wody do spożycia, z basenów oraz wody przeznaczonej do kąpieli i rekreacji;
- badania w kierunku schorzeń jelitowych (*Salmonella* spp., *Shigella* spp., *Yersinia enterocolitica*, *Campylobacter*, *Escherichia coli*, *Helicobacter*) oraz kontrola skuteczności sterylizacji.

Laboratorium, w ramach nadzoru sanitarnego, wykonuje badania dla trzech powiatów: iławskiego, działdowskiego i nowomiejskiego.

Wiarygodność wyników badań potwierdzana jest w badaniach biegłości poprzez porównania międzylaboratoryjne organizowane przez uznanych organizatorów, jak: Instytut Medycyny Pracy w Łodzi, Gdańska Fundacja Wody, LGC Standars z UK, Labquality z Helisinek (Finlandia), OBiKS, Gea, Isotop, Maag Lab kompetencje.

W **2019** r. Sekcja Badań Środowiska Pracy, Sekcja Badań Wody i Sekcja Badań Mikrobiologicznych na rzecz trzech powiatów w ramach działalności statutowej wykonały około **12500** oznaczeń, w tym fizycznych (**2 525**), chemicznych (**823**) i mikrobiologicznych (**9095**).

Dodatkowo, w ramach zleceń podmiotów indywidualnych wykonano łącznie **35 043** oznaczenia, w tym **26 250** oznaczeń mikrobiologicznych kałów, **7 946** oznaczeń mikrobiologicznych, chemicznych i fizycznych wody oraz **2750** oznaczeń parametrów fizycznych czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Laboratorium, wykonuje badania wody do spożycia w ramach systemu zintegrowanego monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego.

Pracownicy Laboratorium prowadzą szkolenia w ramach praktyk studenckich. Praktyki w 2019 r. odbywali studenci kierunków chemicznych Politechniki Gdańskiej.

Działalność kontrolno-represyjna 2019 r.

Komórka organizacyjna	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Tytuły wykonawcze
		merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	
HK	376	177	66	24	5 200	3
HŻŻiPU	657	340	276	52	12 100	5
HP	136	89	35	0	0	0
HDiM	181	12	13	5	800	0
E	411	0	2	0	0	12
ZNS	65	2	141	0	0	0
PZiOZ	9	0	0	0	0	0
ogółem	1835	620	533	81	18 100	20

Rok	Liczba kontroli	Decyzje		mandaty		Kary pieniężne		Tytuły wykonawcze
		merytoryczne	płatnicze	Liczba	kwota	Liczba	Kwota w zł	
2016	1 969	692	626	70	14 150	4	130 000	11
2017	1 631	566	465	55	11 850	0	0	8
2018	1847	713	617	91	18 100	0	0	13
2019	1835	620	533	81	18 100	0	0	20

Rok	Badania ogółem	Wykonane oznaczenia		
		Chemiczne	Fizyczne	mikrobiologiczne
2016	5 969	1 370	7 325	5 615
2017	4 241	1 140	2 300	7 100
2018	2 988	970	2 472	5 798
2019	5 180	833	3 701	9 095

WNIOSKI

Najważniejsze zadania wymagające dalszych skutecznych działań ze strony Inspekcji Sanitarnej:

1. Monitorowanie jakości wody, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
2. Realizowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi tatuażu i odnowy biologicznej.
3. Monitorowanie warunków zdrowotnych środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia zatrudnionych pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
4. Realizowanie wzmoczonego nadzoru nad placówkami żywnościowymi w obiektach turystycznych w miesiącach letnich.
5. Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami żywności i żywienia, które ze względu na dużą produkcję lub obrót żywności przedkłada się na dużą liczbę konsumentów oraz obiektów, które w oparciu o ustalenia kontroli z lat poprzednich wykazują zły stan sanitarny.
6. Utrzymanie wysokiego poziomu odporności zbiorowiskowej oraz zmniejszenie szans zachorowania osób nieuodpornionych.
7. Kontynuowanie działalności oświatowo-zdrowotnej poprzez realizowanie programów edukacyjnych w celu kształtowania właściwych postaw, nawyków oraz zachowań prozdrowotnych.